

VÝKON ODBORNÝCH ČINNOSTÍ ŠKOLSKÉHO ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA

Tento dokument obsahuje výkonové štandardy pre odborné činnosti: úvod do odbornej starostlivosti, orientačná diagnostika školského špeciálneho pedagóga – individuálna odborná starostlivosť, depistáž, konzultácia v školskom prostredí, poradenstvo v školskom prostredí, reedukácia a preventívna činnosť. V prípade, že školský špeciálny pedagóg s príslušným vzdelaním vykonáva krízovú intervenciu, postupuje podľa výkonového štandardu odbornej činnosti Krízová intervencia.

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI ÚVOD DO ODBORNEJ STAROSTLIVOSTI (individuálna odborná starostlivosť)

Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Realizovanie prvého kontaktu	<p>Iniciátorom poskytovania odbornej starostlivosti školského špeciálneho pedagóga (ďalej len „ŠŠP“) žiakovi môžu byť: pedagogický zamestnanec (ďalej len „PZ“) alebo odborný zamestnanec školy (ďalej len „OZ“), zákonný zástupca (ďalej len „ZZ“), žiak, OZ poradenského zariadenia alebo iný člen školského podporného tímu (ďalej len „ŠPT“) a multidisciplinárneho tímu (ďalej len „MDT“).</p> <p>Iniciátorom poskytovania odbornej starostlivosti môže byť aj samotný ŠŠP na základe depistáže (vlastnej alebo z poradenského zariadenia), ktorý na začiatku školského roku zostavuje plán odborných činností v škole, prezentuje plánované odborné činnosti PZ a OZ a informuje ZZ a žiakov školy.</p> <p>Prvý kontakt sa uskutočňuje osobnou, telefonickou, písomnou alebo elektronickou formou. ŠŠP stanoví termín vstupného rozhovoru so žiakom/ZZ. V prípade, že vstupný rozhovor neprejde do dlhodobej odbornej starostlivosti (viac ako 2 stretnutia), postupuje sa podľa výkonového štandardu odbornej činnosti Konzultácia.</p>	<p>Záznam o termíne vstupného rozhovoru so žiakom/ZZ</p> <p>Záznam* o konzultácii</p>
Vedenie vstupného rozhovoru a založenie záznamu o špeciálno-pedagogickej starostlivosti	<p>Ide o kladenie otázok ZZ/dieťaťu/žiakovi s cieľom zistiť informácie o prezentovaných ťažkostiach, problémoch dieťaťa/žiaka, prípadne popis situácie iniciátorom odbornej starostlivosti pre dieťa/žiaka. Preskúmava sa situácia dieťaťa/žiaka a jednotlivé faktory.</p> <p>Na základe zistených vstupných informácií a posúdení týchto faktorov je dieťaťu/žiakovi poskytovaná odborná starostlivosť alebo mu je poskytnuté odporúčanie vyhľadať iného odborníka/poradenské zariadenie. V takom prípade sú dieťaťu/žiakovi/ZZ poskytnuté kontaktné údaje na príslušného odborníka alebo poradenské zariadenie.</p> <p>V prípade dlhodobej špeciálnopedagogickej intervencie sa zakladá Záznam o špeciálnopedagogickej starostlivosti pre daného žiaka so:</p> <ul style="list-style-type: none"> základnými informáciami o žiakovi, ktorý je navrhnutý do starostlivosti ŠŠP, záznamom informácií o žiakovi nadobudnutých od triedneho učiteľa alebo iného PZ, ZZ, asistenta učiteľa atď., údajmi o ďalšom odbornom postupe (spolupráca so ZZ). <p>ŠŠP informuje ZZ o postupoch, ktoré bude realizovať a poskytne prvé rady – odporúča postupy, ktoré môže ZZ aplikovať v domácom prostredí.</p>	<p>Založený Záznam o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p> <p>Záznam o vstupnom rozhovore do Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p>
<p>INDIKÁTOR ÚVOD DO ODBORNEJ STAROSTLIVOSTI Proces zahŕňa: záznam o konzultácii s dieťaťom/žiakom/ZZ a založenie Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti.</p>		

* záznam predstavuje stručné zaznamenanie relevantných údajov za vykonanú odbornú činnosť

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI ORIENTAČNÁ DIAGNOSTIKA ŠKOLSKÉHO ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA (individuálna odborná starostlivosť)

Identifikácia vývinových a individuálnych charakteristík dieťaťa/žiaka špeciálnopedagogickými metódami, identifikácia špecifík vývinu žiaka a sociokultúrneho kontextu vývinu žiaka.

Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Vedenie anamnestického a diagnostického rozhovoru	<p>V úvodnej fáze sa rozhovorom so ZZ zisťuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - anamnéza doterajšieho vzdelávania, - zdravotná, školská a sociálna anamnéza - anamnéza problému - príčiny vzniku, vývinu a trvanie problému/ťažkostí - identifikovanie protektívnych a rizikových faktorov životnej histórie žiaka. <p>Špeciálnopedagogický diagnostický rozhovor vedený so žiakom nadväzuje na zosnímané poznatky a údaje o žiakovi. Otázky sú kladené na priamu detekciu problému a vedú k nastaveniu odbornej činnosti. Zisťuje sa žiakova predstava o riešení ťažkostí/problému a prostredníctvom rozhovoru sa dieťa/žiak získava pre spoluprácu.</p> <p>Vykonáva sa analýza získaných informácií z dokumentácie dieťaťa/žiaka – lekárskeho správ, výsledkov depistáže, pedagogickej charakteristiky, školských výstupov žiaka, správ z predchádzajúcich psychologických, špeciálnopedagogických a iných odborných vyšetrení.</p>	<p>Záznam anamnestických údajov a údajov z diagnostického rozhovoru do Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p> <p>Založenie získanej dokumentácie o žiakovi do Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p>
Nastavenie odbornej starostlivosti	<p>Na základe odborného úsudku zo získaných informácií (anamnézy, rozhovoru, pozorovania, pedagogickej charakteristiky, zdravotných záznamov, iných odborných záznamov a informácií od ŠPT) sa zostavuje koncepčný rámec ďalšej odbornej činnosti s dieťaťom/žiakom. Môže ísť o tieto možnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • špeciálnopedagogická orientačná diagnostika realizovaná s cieľom identifikovať faktory ovplyvňujúce školské výkony a kariérový vývin žiaka <p>(koordinuje sa výber a realizácia špeciálnopedagogického skríningu s poradenským zariadením s cieľom vylúčiť duplicitu použitých metód, resp. validného využitia špeciálnopedagogických metód v danom čase),</p> <ul style="list-style-type: none"> • odporúčanie komplexnej diagnostiky v poradenskom zariadení, • odporúčanie inej odbornej starostlivosti alebo diagnostické vyšetrenie u ďalšieho odborníka (lekára), • nadviazanie na predchádzajúce vyšetrenie/odbornú starostlivosť (bez nutnosti orientačnej diagnostiky). <p>Žiak/ZZ sú oboznámení s ďalším postupom odbornej starostlivosti (termíny, zodpovední OZ).</p>	<p>Záznam o ďalšom postupe odbornej starostlivosti do Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p>

Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Realizácia orientačnej diagnostiky	<p>Administrujú sa metódy orientačnej diagnostiky a následne sa orientačná diagnostika vyhodnocuje.</p> <p>Výsledky sa interpretujú na základe odborného úsudku zo získaných informácií (výsledkov z orientačnej diagnostiky, anamnézy, rozhovoru, pozorovania, pedagogickej charakteristiky, zdravotných záznamov a iných odborných záznamov).</p> <p>V prípade potreby sa realizuje stretnutie ŠPT zamerané na konzultovanie výsledkov zo špeciálnopedagogickej orientačnej diagnostiky a stanovenie postupu následnej starostlivosti o žiaka.</p>	<p>Záznam o výsledkoch orientačnej diagnostiky v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p> <p>Vyhodnotený záznamový hárok založený v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p>
Zostavenie plánu následnej odbornej činnosti v škole	<p>V tomto kroku sa v spolupráci s žiakom/ZZ zostavuje plán následnej odbornej činnosti (individuálnej, skupinovej) v škole pre žiaka. V prípade potreby sa plán konzultuje so ŠPT, MDT, prípadne sa koordinuje ďalšia odborná starostlivosť v spolupráci s OZ/PZ na škole alebo v poradenskom zariadení. ŠŠP sa vyjadruje na účel poskytnutia podporných opatrení podľa § 145a školského zákona.</p>	<p>Záznam o pláne následnej odbornej starostlivosti</p> <p>Vyjadrenie na účel poskytnutia podporných opatrení</p>
<p>INDIKÁTOR ORIENTAČNÁ DIAGNOSTIKA - INDIVIDUÁLNA ODBORNÁ STAROSTLIVOSŤ</p> <p>Po anamnestickom a diagnostickom rozhovore nastavil ŠŠP odbornú starostlivosť, administroval, vyhodnotil a interpretoval orientačnú diagnostiku. Zostavil plán následnej odbornej činnosti v spolupráci s OZ/PZ v škole, prípadne so ŠPT alebo s poradenským zariadením, vyjadril sa na účel poskytnutia podporných opatrení podľa § 145a školského zákona.</p>		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI ŠKOLSKÉHO ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA - DEPISTÁŽ

Depistáž je aktívne a cielené vyhľadávanie javov s cieľom identifikovať rizikové faktory u detí/žiakov, a tým im zabezpečiť včasnú odbornú pomoc.

Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Realizácia depistáže	<p>Zadefinuje sa cieľ depistáže (aký jav chceme depistážou identifikovať), cieľová skupina a jej charakteristika (trieda, škola a pod.). Depistážny cieľ a cieľová skupina sa stanovuje v spolupráci s inými OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT.</p> <p>Cieľom špeciálnopedagogickej depistáže je zistiť úroveň sledovaných schopností. Na základe depistážneho cieľa sú vybrané metódy a nástroje depistáže.</p> <p>Depistážne metódy a nástroje sú administrované a vyhodnotené podľa náležitého postupu (príručka/vzdelávanie/kurz/výcvik).</p>	Záznamové hárky s vyhodnotením
Interpretácia výsledkov depistáže	<p>Na základe odborného úsudku zo získaných informácií (výsledkov z depistážneho procesu, rozhovoru, pozorovania, pedagogickej charakteristiky a iných odborných záznamov) sa vyvodí závery.</p> <p>Na základe získaných výsledkov depistáže sa overuje depistážny cieľ. Interpretácia vedie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • k potvrdeniu výskytu sledovaného javu u jednotlivca/skupiny a následnej konzultácii so ZZ/ PZ, • k nepotvrdeniu výskytu depistážneho javu u jednotlivca/skupiny a následnej konzultácii so ZZ/ PZ (individuálna alebo hromadná forma). <p>V prípade potreby konzultuje ŠŠP výsledky depistáže so ZZ a inými OZ, PZ a/alebo ŠPT a MDT.</p>	Záznam o konzultácii výsledkov depistáže so ZZ/ PZ, s MDT a ŠPT
<p>INDIKÁTOR DIAGNOSTIKA - DEPISTÁŽ</p> <p>ŠŠP stanovil cieľ depistáže, vybral relevantné metódy a nástroje, administroval ich a vyhodnotil. Výsledky konzultoval so ZZ/PZ, v prípade potreby v ŠPT a MDT.</p>		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI KONZULTÁCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ		
druhy: jednorazová, opakovaná, metodická		
Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Konzultácia (jednorazová, opakovaná)	<p>Rozhovor (individuálny, skupinový) s dieťaťom/žiakom/žiakmi, ZZ, PZ, OZ, lekárom, sociálnym kurátorom, a pod. s cieľom riešiť prezentovaný problém, situáciu alebo inú prezentovanú špecifickú potrebu.</p> <p>Priebeh konzultácie môže spravidla obsahovať tieto kroky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zozbieranie informácií, • zadefinovanie problému, • vymedzenie cieľov, • nastavenie stratégií a vypracovanie plánu ďalšieho postupu. <p>Cieľom konzultácie môže byť: facilitovanie zmeny, zhodnotenie, definovanie faktorov vedúcich k riešeniu problémovej situácie, poskytnutie podpory, náhľadu a spätnej väzby.</p>	Záznam z konzultácie
Metodická konzultácia/ spolupráca na tvorbe IVP	<p>ŠŠP spolupracuje s povereným PZ, OZ a konzultuje s ZZ vypracovanie individuálnych vzdelávacích programov (ďalej len „IVP“) a aplikovaní pre žiakov v kategórií so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“).</p> <p>Na základe diagnostických podkladov z poradenského zariadenia sa navrhuje organizácia vzdelávania žiakov v kategórii ŠVVP, úprava podmienok, využívania špeciálnych a kompenzačných pomôcok vo vzdelávaní žiaka.</p>	IVP
<p>INDIKÁTOR KONZULTÁCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ</p> <p>ŠŠP uskutočnil jednorazový/opakovaný, individuálny/skupinový rozhovor so žiakom, ZZ, OZ/PZ v škole alebo so ŠPT, MDT. ŠŠP zadefinoval problém, identifikoval faktory vedúce k riešeniu problémovej situácie a zostavil plán postupu následnej starostlivosti. V rámci metodickej konzultácie spolupracuje na vypracovaní IVP a konzultoval jeho aplikovanie pre žiakov v kategórii ŠVVP.</p>		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI PORADENSTVO/INTERVENCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ		
<p>Cieľom poradenstva v školskom prostredí je podpora a systematické nastavenie účinných krokov v starostlivosti o dieťa/žiaka. Intervencia môže byť vykonávaná rôznymi etablovanými terapeutickými postupmi so zámerom pôsobiť na osobnosť dieťaťa/žiaka v zmysle podpory rozvoja jeho duševného zdravia a nápravy jeho ťažkostí. Prebiehajú formou odborných konzultácií s dieťaťom/žiakom/ZZ, s PZ/OZ a môže prebiehať aj na úrovni zapojenia ŠPT a MDT.</p>		
Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
<p>Stanovenie cieľa a vytvorenie plánu poradenského/intervenčného postupu</p>	<p>Na základe dostupných informácií a údajov získaných zo vstupného rozhovoru, výstupu z depistáže, informácií od ŠPT a MDT, informácií z diagnostickej správy z poradenského zariadenia alebo iných zdrojov sa stanovuje cieľ starostlivosti.</p> <p>Spoločný cieľ dieťaťa/žiaka a ŠŠP vedie k vytvoreniu plánu poradenského/intervenčného postupu. V priebehu poradenstva/intervencie sa môže spoločný cieľ meniť podľa potrieb dieťaťa/žiaka, čomu sa v rozhovore s dieťaťom/žiakom prispôsobuje plán postupu.</p> <p>Ak je podľa potrieb dieťaťa/žiaka/ZZ indikovaná požiadavka sieťovania odborníkov, implementuje sa do poradenského/intervenčného procesu aj možnosť ďalších konziliárnych stretnutí alebo stretnutí ŠPT a MDT.</p>	<p>Záznam o cieľi a postupe v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p>
<p>Realizácia poradenského/intervenčného procesu</p>	<p>Poradenský/intervenčný proces sa realizuje s využitím metód poradenstva/terapie s cieľom dosahovať ciele a naplňovať plán poradenského/intervenčného postupu.</p> <p>V prípade potreby a so súhlasom dieťaťa/žiaka/ZZ môže byť prizvaný k spolupráci OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT.</p>	<p>Záznam o realizácii poradenstva/intervencie v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p>
<p>Vyhodnotenie a ukončenie poradenstva/intervencie</p>	<p>Priebežné a záverečné vyhodnotenie poradenského/intervenčného procesu v školskom prostredí sleduje naplnenie cieľov.</p> <p>Pri vyhodnocovaní procesu je možné dospieť k záverom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • úplné naplnenie cieľov a ukončenie poskytovania poradenstva/intervencií, • čiastočné naplnenie cieľov – úprava plánu poradenského/intervenčného postupu v spolupráci s OZ/PZ a/ alebo ŠPT a MDT, • nenaplnenie cieľov – identifikácia prekážok, príčin – zmena poradenského/intervenčného postupu alebo ukončenie s odporúčaním ďalšej odbornej starostlivosti, s možným rozšírením v spolupráci s OZ/PZ a/alebo ŠPT a MDT. <p>Na základe záveru z vyhodnotenia poradenského/intervenčného procesu sa ukončuje proces záverečnou konzultáciou so žiakom, prípadne ZZ, OZ alebo PZ školy.</p> <p>K ukončeniu poradenstva/intervencie môže dôjsť aj na žiadosť žiaka/ZZ.</p>	<p>Záznam o vyhodnotení poradenského/intervenčného procesu do Záznamu o špeciálnopedagogickej starostlivosti</p> <p>Záznam z konzultácie</p>
<p>INDIKÁTOR PORADENSTVO/INTERVENCIA V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ ŠŠP na základe individuálnych rozhovorov a všetkých dostupných údajov stanovil špeciálnopedagogické poradenské ciele. Po zrealizovaní a vyhodnotení plánu poradenského postupu je poradenský proces ukončený výstupnou konzultáciou.</p>		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI REEDUKÁCIA		
Cieľom reedukácie je špeciálnopedagogickými metódami eliminovať alebo aspoň zmierniť narušené funkcie a činnosti, korigovať diagnostikovaný problém v rámci vývinu dieťaťa, jeho školských zručností a vedomostí a rozvíjať špecifické funkcie dieťaťa.		
Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Stanovenie reedukačného cieľa a postupu	Na základe dostupných informácií a údajov získaných zo vstupného rozhovoru, výstupu z depistáže, informácií od ŠPT a MDT, informácií z diagnostickej správy z poradenského zariadenia alebo iných zdrojov sa stanovuje cieľ reedukácie. Žiak/ZZ sú oboznámení o možnostiach poskytovanej starostlivosti a získavame ich pre spoluprácu. Cieľ a postup sú pri začlenených žiakoch v kategórii ŠVVP vyznačené v IVP. Pri vstupnej konzultácii je spoločne so žiakom stanovený reedukačný cieľ a zafinovaná následná starostlivosť. Žiak/ZZ je oboznámený s časovým a obsahovým plánom reedukácie.	Záznam o reedukačnom ciele a postupe v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti/v IVP
Výber špecifických reedukačných metód a vypracovanie reedukačného plánu	Reedukačné metódy sú vybrané na základe stanoveného cieľa a v závislosti od potrieb žiaka a možností školy. Vypracuje sa plán použitia zvolených metód, frekvencie reedukačných stretnutí, kontrolných krokov a kompetencií zapojených (OZ, ZZ, žiak).	Individuálny plán odbornej starostlivosti v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti/v IVP
Realizovanie reedukácie	Reedukácia sa realizuje podľa individuálneho plánu.	Záznamy o individuálnej činnosti v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti
Vyhodnotenie reedukačného procesu	Priebežné a záverečné vyhodnotenie reedukačného procesu v školskom prostredí sleduje naplnenie cieľov. Môže prebiehať formou rediagnostiky či spätnou väzbou od PZ/OZ/ZZ. Do procesu vyhodnotenia môže byť prizvaný ďalší OZ. Pri vyhodnocovaní reedukačného procesu môžeme dospieť k záverom: <ul style="list-style-type: none"> • úplné naplnenie cieľov reedukácie a ukončenie poskytovanej reedukácie, • čiastočné naplnenie cieľov – úprava plánu reedukačného postupu, v spolupráci s OZ/PZ a/ alebo ŠPT a MDT, • nenaplnenie cieľov – identifikácia prekážok, príčin – zmena reedukačného postupu alebo ukončenie s odporúčaním ďalšej odbornej starostlivosti (terapia, poradenstvo, rediagnostika), s možným rozšírením v ŠPT alebo s OZ poradenského zariadenia. Výstupná konzultácia je vzájomnou spätnou väzbou pre žiaka/ZZ o priebehu reedukácie. Je možné vykonávať ju aj priebežne. Výstupná konzultácia obsahuje ďalšie odporúčania.	Záznam o vyhodnutí reedukácie v Zázname o špeciálnopedagogickej starostlivosti Záznam o konzultácii
INDIKÁTOR REEDUKÁCIA		
ŠŠP na základe všetkých dostupných údajov a spoločne so žiakom/ZZ stanovil reedukačný cieľ a vybral reedukačné metódy. Po zrealizovaní a vyhodnutí plánu reedukácie je reedukačný proces ukončený výstupnou konzultáciou.		

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI PREVENTÍVNA ČINNOSŤ		
Preventívne programy pre žiaka/žiacov; prednášky, osvetová činnosť, kurzy, workshopy pre ZZ, PZ a OZ.		
Procesný krok	Odborná činnosť	Výstup
Stanovenie cieľa preventívnej aktivity	Zadefinuje sa téma a cieľ preventívnej aktivity - na aký jav má byť preventívna aktivita zameraná (napr. na rozvoj motorických/ komunikačných/ emocionálnych/ kognitívnych funkcií žiakov 1. a 2. ročníka ZŠ; na osvetovú činnosť pre ZZ/PZ/OZ v oblasti čitateľskej/matematickej gramotnosti, aktivity v oblasti princípov inklúzie alebo zamerané na poruchy učenia a i.).	
Výber a realizácia preventívnej aktivity	Výber metód preventívnej aktivity, stimulačného programu a workshopu sú v súlade so stanoveným cieľom, obsahovým zameraním, cieľovou skupinou a sociokultúrnym kontextom. Priebeh realizácie aktivity je priebežne monitorovaný. V prípade potreby sa program modifikuje, aby boli naplnené ciele preventívnej aktivity.	Záznam o realizácii preventívnej aktivity
Vyhodnotenie preventívnej aktivity	Výsledky realizovanej preventívnej činnosti, jej vyhodnotenie a ďalšie odporúčania sú v prípade potreby konzultované s PZ, OZ, ŠPT, prípadne so ZZ.	Záznam o konzultácii
INDIKÁTOR PREVENTÍVNA ČINNOSŤ ŠŠP		
ŠŠP zrealizoval preventívnu činnosť, ktorá má zadaný cieľ/tému, formu/metódy realizácie a cieľovú skupinu. Výsledky z realizácie, prípadne z vyhodnotenia boli podľa potreby prekonzultované s PZ, OZ, ŠPT, prípadne so ZZ.		